REDACŢIUNEA.
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi a următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA" iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 199. Braşov, Joi 7 (20) Septemvrie. 1900.

Fişpanii.

I.

(*S*) Sub acest titlu publică „Magyarorszag" (Nr. 241 a. c.) un articul eşit din péna redactorului sĕu Nicolau Bartha. El cuprinde o ingeniósă, în tot casul însĕ o fórte adevĕrată caracterisare a fişpanilor, cum şi o descriere a stărilor publice din Ungaria.

Pe Nicolau Bartha îl cunóscem şi scim, că şovinismul îi este pânea de tóte ḑilele. Prin şovinism a atras el atenţiunea conaţionalilor sĕi asupră-şi, cam de pe când i s'a întâmplat sĕ fiă cioplit de săbiile unor ofiţerĭ ai armatei comune pentru atacurĭ îndreptate în contra lor pe cale ḑiaristică. Opiniunea publică maghiară, mai ales aceea a Ungurilor ardelenĭ, care pururea vênéză după ómenĭ marĭ „mântuitorĭ ai patriei", îndată l'a ridicat pe aripile sale. Ca deputat şi redactor, ce este şi aḑĭ, a escelat şi esceléză prin şovinism, vrênd sĕ trécă de „mântuitor al patriei". Al doilea Kossuth însĕ n'a devenit până acuma şi e puţină speranţă, că va deveni în viitor.

Omul ar fi grandios, décă n'ar fi caraghios, când se urcă pe tronul înaltului patriotism, esclusiva proprietate a Maghiarilor şi a Sĕcuilor, şi de-acolo tună în contra conducĕtorilor românĭ, acusându-ĭ de trădare de patriă, de ignoranţă, de „*mauvais genre*", chiar pentru-că pretind, ca Românul sĕ fiă Român şi naţiune, şi nu încetéză de-a solicita ceea-ce se cuvine unei naţiunĭ. Spune însĕ acest ḑiarist ungur şi multe şi amare adevĕrurĭ guvernului despre stările publice din ţéră. Pĕcat însĕ, că o face ca toţĭ scriitorii şi ómenii conducĕtorĭ maghiarĭ: ei vĕd rĕul, dér séu nu cercetéză după causa lui de loc, séu nu o caută acolo unde este în adevĕr, în *ei înşi-şĭ*, în firea lor violentă, nĕdréptă, care nu-i lasă a fi fraţĭ cu cei de alte limbĭ, ci le deştéptă patima şi pofta de a-i asupri, şi, ca sĕ-i pótă asupri, îi împing a se folosi de mijlóce, carĭ apoi se sparg tot în capul lor.

De aceste adevĕrurĭ e vorba şi în articulul amintit „Fişpanii". Merită a fi reproduse. Le reproducem, dér le ilustrăm, arĕtând şi causa lor adevĕrată, fiind-că opiniunea publică maghiară nu o caută în bun loc şi organele ei de publicitate o seduc.

Étă ce ḑice amintitul articul despre fişpanĭ:

„Puţină consciinţă în jos; multă slugărniciă în sus: cam acésta a fost lecţia, ce au învĕţat'o bine şi au aplicat'o fundamental. Plata pentru lecţiune este îngrozitóre. *Credinţa în dreptate a perit din inima poporului.*

„In lungul şi latul ţĕrii nu mai crede nimenĭ, decât în efectul forţelor, ce le póte pipăi cu mâna. Despre baionetă crede, că străpunge; despre ban, că cumpĕră; despre călĕu, că spênḑură; despre esecutorul de dare, că face sĕ se bată toba. De-odată cu aceste a încetat legătura individului cu statul.

„*Mulţimea cea mare nu se încrede în puterea legăturilor morale.* Dela autorităţĭ nu aştéptă scut şi nu speréză dreptate. Póte fi o stare mai penibilă, decât acésta? Şi starea acésta sufletéscă au produs'o esperienţe amare. Multe aşteptări juste nu s'au realisat, multe pretenţiunĭ legale au rĕmas neîmplinite, *multe volnicii au apucat de-asupra*, înainte de ce sĕ se fi sguduit astfel credinţa şi încrederea".

Tóte sunt adevĕrate. Dér cine a solicitat mĕsurĭ nedrepte contra popórelor nemaghiare; cine a propagat ideia imorală, cum e maghiarisarea şi înmulţirea elementului maghiar pe socotéla celorlalte popóre; şi cine a preamărit tóte volniciile comise contra acelora, carĭ îşĭ apĕrau limba şi naţionalitatea — décă nu Bartha şi ceilalţĭ fabricanţĭ de opiniune publică maghiară? Séŭ au cugetat d-lor, că acei ómenĭ, carĭ vor nedreptăţi cele ḑece milióne de cetăţenĭ nemaghiarĭ ai statului, vor fi model de legalitate şi dreptate către celelalte cincĭ milióne de cetăţenĭ, fiind-că aparţin „elementului alcătuitor de stat"?

Bartha şi toţĭ colegii sĕi dela pressa maghiară sunt aceia, carĭ prin aţiţările şi alarmările ḑilnice au adus lucrul acolo, încât problema ce i-se dă aḑĭ de resolvat statului ungar, este asimilarea naţionalităţilor, va sĕ ḑică *nimicirea* lor. Se póte óre ajunge un scop de-o imoralitate atât de grozavă, ca acesta, cu mijlóce morale, legale, umane şi cu dreptate? Şi décă s'au pus în lucrare de trei-ḑecĭ şi mai bine de anĭ, — firesce la insistenţa pressei maghiare — tot mijlóce imorale, neumane, ilegale şi nedrepte, fost'a cu putinţă sĕ nu se învenineze tótă viaţa publică din ţéră şi sĕ nu se nască scâlciitura de aḑĭ a instituţiunei fişpanilor, de care se plânge atât de amar „Magyarorszag"?

Maghiarii şi politica esterióră.

Guvernamentalul „*Budapesti Hirlap*" îşĭ face de un timp încóce vênt cu lansarea şi discutarea cestiunilor politice esterne, întrucât acestea ating şi interesele Ungurilor. In numĕrul sĕu mai nou (dela 18 Septemvrie) publică un articul lung, în care, ca sĕ salveze aparenţele, dă lecţii oposiţiei maghiare din dietă cu privire la cestiunile esterióre, ce ar puté sĕ le suleveze în cameră, de fapt însĕ articulul are tendinţe cu totul altele: anume, de-o parte a determina şi pregăti guvernul unguresc sĕ se declare în plin parlament asupra atitudinei, ce o are în cestiunea orientală, pe care a scos'o de-odată la suprafaţă conflictul dintre România şi Bulgaria, ér de altă parte a denunţa România.

„Oposiţia maghiară, ḑice „B. H.", sĕ se feréscă de a judeca politica esternă numai din motive sentimentale; sĕ nu uite, că pe terenul afacerilor esterióre nu este vorba numai de causa Maghiarilor, ci şi de a altor puterĭ marĭ; sĕ nu-şĭ sfarme mintea cu lucrurĭ secĭ; sĕ nu ventileze alianţa cu Germania şi Italia, căcĭ prin acésta ne-am atrage numai ură". Este însĕ ceva, ce-l róde la inimă pe „Bud. Hir.", şi acest ceva zace în întrebarea: cum stau Maghiarii cu politica balcanică a monarchiei? In consecenţă, îndémnă oposiţia: „Sĕ céră sémă guvernului, că ce fel de resultate şi succese a dobândit în Peninsula balcanică sub scutul triplei alianţe? Dér două de-odată: a-o rupe cu tripla alianţă şi a nisui liber la cucerirĭ morale în Balcanĭ, nu se pot pretinde în acelaşĭ timp".

După părerea lui „B. H." în cadrul discusiunilor din parlament s'ar puté cuprinde următórele cestiunĭ:

„Alăturatu-s'a formal *România* la tripla alianţă şi puterile aliate i-au garantat óre *inviolabilitatea teritorială*? Décă da, *în virtutea căror contra-servicii*? I'au garantat acésta şi atuncĭ, *décă România va continua politica sa de espansiune prin Ligile şi diferitele ei comitete?* Ce privesce Bulgaria, s'ar puté face obiect de discusiune, că óre monarchia nóstră şi Rusia — când în 1897 s'au înţeles sĕ nu tolereze turburărĭ şi schimbărĭ în Peninsula balcanică — s'au înţeles şi cu privire la aceea, ca disordine ofensive séu schimbărĭ sĕ le zădărnicéscă prin intervenţiunea armelor? Décă s'au înţeles asupra acésta — *unde a ajuns independenţa statelor balcanice*? Décă nu s'au înţeles, atuncĭ *pe basa cărui drept s'a adresat România la marile puterĭ cu scop, de a înfrâna comitetul macedo-bulgar?* ***De ce nu ne-am adresat noi, de ce nu s'a adresat Bulgaria nicĭ-odată la marile puterĭ pentru suprimarea uneltirilor agitătóre ale Ligei române?*** Şi óre înţelegerea dintre monarchia nóstră şi Rusia, s'a întêmplat séu nu cu învoirea Sultanului, ca suzeran al Bulgariei?"

Nu scim, ce anume îndémnă pe cei dela „Bud. Hirl." a-şĭ trata cetitorii cu ast-fel de tirade politice. Vedem însĕ clar —şi mărturiă este articulul lui Jancso Benedek în care se ḑice între altele, că nu comitetul bulgar a aruncat tăciunele în Macedonia, ci *societatea culturală macedoneană*, care sub pretextul rĕspândirii culturei române a desvoltat o acţiune *revoluţionară* cu ţînta de a ataca integritatea împĕrăţiei tur-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

(11)

Antropomorfism şi antiantropomorfism în limba română.

(Urmare.)

Inima indică, după analogia inimei omenescĭ, de regulă partea centrală séu preste tot interióră a obiectelor: inima arborelui, inima verzii; la seminţe indică colţul, germenele; inima pămêntului e sinonim cu măruntaele pămêntului; *inima carului* sĕ numesc lemnele, carĭ împreună rótele dinapoi cu cele dinainte. In sens de *dric*, punct de culminaţiune, inimă se aplică, precum s'a remarcat deja, şi la noţiunĭ abstracte: inima tîrgului, verii etc.

Mĕruntaie se aplică mai ales la pămênt: mĕruntaele pămêntului (Eminescu, Strigoii); sĕ se compare în limba latină: viscera terrae, Ovid. Metam. I. 138; viscera montis, Verg. Aen. 3, 575.

Vînă e în graiul antropomorfic al poporului nostru orĭ-ce canal, dungă, făşie lungăreţă, fiă solidă, fiă fluidă, ce străbate suprafaţa séu interiorul obiectelor. In sensul acesta se vorbesce de vine la lemn, marmoră, apoi la minerale: vînă de aur, apă, argint etc., la plante: vînă la érbă, frunḑe etc. Acelaş us antropomorfic îl are şi latinescul *vena*, d. e. vena auri (vînă de aur.)

Sângele obvine ca antropomorfism numai în espresiunea: *sângele Domnului* (vin) împrumutată din sf. scriptură, apoi în numirĭ botanice, ca: sânge de godie séu sânge de nouĕ fraţĭ (Carolina alba et rubra). Tufa numită *sânger* (Cornus sanquinea) încă e o derivaţiune din sânge, fiind astfel numită din causa colórei sale roşii pronunţate.

Suflet se aplică antropomorfic numai în espresiunea: a fi sufletul unei întreprinderĭ (a fi motorul principal). Tot ca antropomorfism trebue concepută şi numirea botanică, usitată mai ales în Transilvania: *sufleţele* (Convalaria majalis). Aceeaşĭ plantă e cunoscută în Muntenia sub numele de *margăritărele*, în Dobrogea sub numele de *cerceluşĭ*, ér în Moldova sub numele de *lăcrĕmióre*[1]). Cerceluşĭ şi lăcrĕmióre încă sunt numirĭ antropomorfice, întocmai ca şi sufleţele.

Mână asemenea obvine cu totul isolat ca antropomorfism în espresiunea: a fi *mâna dréptă* a cuiva. Tot mână trebue subînţeles ca antropomorfism în frasele locative: din drépta, din stânga. — Derivaţiunĭ antropomorfiste din „mână" avem în substantivele: ***mănuşe***, indicând *a*) vestmêntul, cu care ne acoperim mâna: mănuşe de piele; *b*) Tórta, mânerul la vase: mănuşa urciorului; ***mănunchiŭ*** (dintr'un prototip latin manuculus): mănunchiŭ de florĭ (legătură), mănunchiul sabiei (mâner); ***mâner***: partea aceea la instrumente şi vase, de care apucăm cu mâna. — Tot ca antropomorfisme trebuesc concepute şi espresiunile cantitative: *o mână de sare, de făină; o mână de ómenĭ, de soldaţĭ.* Tot în sensul acesta cantitativ antropomorfic, se usitéză şi latinescul *manus* (trupă, ceată): manus coniuratorum.

Degetul obvine antropomorfic numai în derivaţiunile: ***degeţel*** (Soldanella montana), numit şi ***degetăruţ***; apoi ***degetar***, indicând năpârstocul de cusut, precum şi planta Digitalis grandiflora.

Palmă şi ***pumn*** se aplică antropomorfic numai în espresiunĭ cantitative: o palmă de loc, un pumn de soldaţĭ etc.

Braţ indică ca antropomorfism mai ales ramificaţiunile la munţĭ şi rîurĭ: braţele munţilor Carpaţĭ, Dunărea se desparte în trei braţe etc.

Cotul indică metaforic: *a)* partea hainei, ce acopere cotul:

Ér colo, bĕtrânul dascăl, cu-a lui haină rósă 'n *cóte*.
(Eminescu, Scrisórea I.)

b) cotul ca mĕsură de lungime (pl. coţĭ) şi ca mĕsură de capacitate la buţĭ (pl. coturĭ) *c*) cot sinonim cu cotitură. ***Cotitură*** (derivat din cot) indică séu întorsătura la drumurĭ, séu încreţitura, îndoitura mai ales la haine. Sé se compare şi ***cotiş*** cu sensul de drum cotit, ér ca adverb cu sensul de: ocolind, cotind. Dela verbul a coti, cotire (a cârmi, ocoli) s'a format substantivul *cotire*, indicând mai ales vîrtejul la ape: apa curge şi la cotirĭ se pierde. (Alexandri.)

(Va urma.) NICOLAE SULICĂ.

[1]) Şăineanu, Semas l. rom. pg. 93.

cescĭ" etc. — că urmăresce consecuent ţînta, de a înegri şi denunţa România şi pe Românĭ. Culmea veninului, ce ni-l păstrézĕ, se cuprinde negreşit în articulul de mai sus, la care vom mai reveni.

Sĕrbările din Blaşiŭ.

Aséră târḑiu, după încheiarea foii, am primit dela Blaşiŭ următórele amĕnunte despre sĕrbările aniversare:

Blaşiŭ, 18 Septemvrie. Erĭ şi aḑĭ au sosit toţĭ Episcopii sufraganĭ. Un mare număr de preoţĭ şi mirenĭ din tóte părţile Metropoliei furnică prin istoricul oraşel. Intre óspeţĭ se află şi Episcopul Majlath din Alba-Iulia, care a sosit aḑĭ dimpreună cu doi canonicĭ. Şirul sĕrbărilor s'a început erĭ prin un imposant conduct de torţe, pornind de către sat spre centrul oraşului. Conductul percurse stradele şi piaţa şi se opri dinaintea reşedinţei metropolitane.

Aicĭ din mijlocul manifestanţilor medicul Dr. Al. Pop, de pe tribună, a rostit un discurs scurt dér avêntat despre însemnătatea ḑilei. După-ce face o reprivire istorică în trecut, implóră darul ceresc peste conducĕtorii bisericei, ca s'o pótă cârmuì spre binele credincioşilor şi al neamului.

I. P. S. Sa Metropolitul rĕspunde mulţumind între uralele mulţimei.

Oraşul fù splendid iluminat, îndeosebĭ biserica catedrală strălucea într'o mare de luminĭ.

Tot erĭ înainte de amiaḑĭ membrii Sinodului provincial s'au întrunit în şedinţă pregătitóre.

Aḑĭ s'a săvêrşit liturgia solemnă; a pontificat Metropolitul, asistând Episcopii şi membrii Sinodului. De séră va fi concertul.

Conflictul României cu Bulgaria.

„*Timpul*" din Bucurescĭ publică un articul întitulat „Primejdiă permanentă", în care se reoglindézĕ vederile cercurilor guvernului român asupra situaţiunei presente în conflictul cu Bulgaria. Estragem din acest articul următórele pasage mai marcante:

„Uneltirile comitetului revoluţionar din Sofia nu sunt numai îndreptate în contra nóstră, ci mai ales în contra întregei stărĭ de lucrurĭ esistente în Peninsula balcanică; ele sunt îndreptate în contra Turciei, căcĭ ţîntesc la resculares Macedoniei; în contra Serbiei, căcĭ urmăresc predomnirea elementului bulgar în Macedonia; în contra nóstră, căcĭ nisuesc la Dobrogea. Nu mai vorbim de celelalte naţionalităţĭ din Peninsulă, ca Grecĭ, Albanesĭ, carĭ toţĭ se vĕd ameninţaţĭ de acest pan-bulgarism cotropitor.

„Lucrul este dér pe deplin lămurit:

„Esistă în Bulgaria o organisare revoluţionară destul de puternică pentru a-se impune Statului legal, care de voie séu de nevoie o tolerézĕ şi o ocrotesce chiar sub aripele bine-voitóre ale autorităţii.

„Acest stat în stat urmăresce scopurĭ rĕsturnătóre, carĭ până erĭ erau ascunse, astăḑĭ însĕ sunt date în vileag.

„Comitetul din Sofia nu póte ignora, că îndeplinirea scopului sĕu va întêmpina o resistenţă crâncenă din partea tuturor neamurilor din Peninsula balcanică, că el este diametral opus intenţiunilor adese-orĭ manifestate de către puterile semnatare ale tratatului din Berlin. Chiar Rusia şi Austro-Ungaria, cele două puterĭ direct interesate, au stabilit acum doi anĭ o înţelegere pe basa menţinerei stricte a actualului *status-quo* în Peninsula balcanică. Decĭ, atitudinea comitetului revoluţionar din Sofia este o ameninţare directă a păcii în Orientul european".

...„Noi vom sci sĕ ne curăţim teritoriul de pléva bulgăréscă, care ne turbură ordinea publică şi se servă de ospitalitatea nóstră, pentru a unelti comploturĭ, crime şi tot felul de lucrurĭ în contra ordinei esistente în Peninsula balcanică, — vom sci sĕ cerem şi sĕ obţinem respectarea supuşilor noştri; dér, pe cât timp va esista şi va funcţiona focarul revoluţionar din Sofia, pe cât timp va puté sĕ lucreze nepedepsit şi pe faţă la distrugerea echilibrului stabilit de puterile europene între popórele din Peninsula balcanică, nu va fi linişte în Orient. Starea actuală în Bulgaria este o ameninţare permanentă a păcei; ea este contrarie intereselor acelora, carĭ doresc desvoltarea pacînică a popórelor balcanice.

„Astfel incidentul între noi şi Bulgaria nu póte fi privit, decât ca o erupţiune a stărei bolnăviciόse, în care se află Principatul vecin. Buba cea mare, cea primejdiósă, a fost dată pe faţă prin acest incident, care din acest punct de vedere póte fi privit ca folositor, căcĭ fără dênsul uneltirile comitetului n'ar fi fost atât de bine cunoscute şi Dumneḑeu scie, décă ele n'ar fi isbucnit într'un mod mult mai grav pentru pacea generală.

„Tréba puterilor este de-a priveghea cu tot dinadinsul cele ce se petrec în Sofia. Noi ne-am făcut şi ne vom face datoria în ce privesce interesele şi drepturile nóstre".

*

Ḑiarele autorisate din Bucurescĭ dau formală desminţire scirilor din ḑiarele streine despre punerea sub urmărire a mai multor oficerĭ şi sub-oficerĭ din armata română, ca fiind acusaţĭ de înaltă trădare. Scirea este absolut inesactă. Nicĭ un oficer séu sub-oficer din armata română n'a fost nicĭ măcar bănuit de asemenea vină.

*

Ḑiarul „Berliner Tageblatt" publică următórea telegramă particulară primită din Constantinopol:

Poliţia de aicĭ a primit din afară scirea despre plecarea la Constantinopol a mai multor membri ai comitetului bulgaro-macedonean, carĭ au şi sosit în sĕptĕmâna din urmă. Mai mulţĭ dintr'ênşii au fost arestaţĭ; a trebuit însĕ din lipsă de probe sĕ fiă puşĭ în libertate.

Poliţia afirmă totuşĭ că are indicii, că comitetul bulgăresc lucrézĕ în înţelegere cu óre-care grupurĭ revoluţionare din străinătate.

*

După informaţiunile ce avem — scrie „Drapelul" — nicĭ o neorênduială nu s'a produs până în acest moment în Dobrogea la graniţa nóstră dinspre Bulgaria. Este însĕ fórte adevĕrat, că Bulgarii au grămădit numeróse trupe şi se arată fórte belicoşĭ către locuitorĭ.

*

Alaltăerĭ a fost arestat în Bucurescĭ un Bulgar, al cărui nume nu se póte sci. După modul cum umbla pe stradele mărginaşe ale Bucurescĭului şi cum se ascundea de sergenţii de stradă, a dat bănuelĭ unui sub-comisar, care l'a şi arestat. La perchisiţia, care s'a făcut acestui Bulgar, pe lângă nisce scrisorĭ şi banĭ, s'a mai găsit la el şi 7 paşapórte.

Dênsul a spus, că-l chiamă în vre-o patru felurĭ, nume care corĕspund cu patru paşapórte din cele care erau la el. La urmă Bulgarul a spus că-l chiamă Donciu Chitoff şi acum susţine, că acesta e numele lui, deşi nu are nicĭ un paşaport cu acest nume. El nu se póte esplica de unde are acele paşapórte şi ce voia sĕ facă cu ele.

*

Aḑĭ va fi espulsat Bulgarul Ioachim Anastasiu, arestat la Zimnicea. In casa acestui Ioachim se întruneau numĕroşĭ Bulgarĭ, carĭ veneau de dincolo de Dunăre şi după câte-o scurtă şedere plecau ér în Bulgaria.

Ioachim era prietin cu toţĭ Bulgarii implicaţĭ în omorul nefericitului Ştefan Mihăileanu şi în relaţiunĭ aprope ḑilnice cu Bulgarii recunoscuţĭ agitatorĭ în Bulgaria.

*

Ni-se dă ca sigur, ḑice „Drapelul", următorul sensaţional fapt:

D-l Anastase Torbu, român macedonean şi student în medicină la Bucurescĭ, s'a dus de cât-va timp se-şĭ vadă părinţii în comuna Rahova din Bulgaria. Studentul în cestiune a fost luat de lângă părinţĭ de către autorităţile bulgăreştĭ şi dus nu se scie unde. La întrebările părinţilor autorităţile bulgărescĭ rĕspund, că fiiul lor este presupus spion şi conspirator român în contra Bulgariei. Tóte sforţările părinţilor de a afla unde este dus fiiul lor au rĕmas zadarnice.

Uniunea studenţilor latinĭ.

— Fine. —

Adunarea procede la votarea statutelor fundamentale, propuse de d-nii Durand şi Negulescu.

Art. 1: „Representanţii studenţilor din America latină, din Spania, din Francia, din Italia, din Portugalia şi din România, reuniţĭ la Paris, la 12 August 1900, au fundat o „*Uniune a Studenţilorl atinĭ*"; este adoptat cu o modificare propusă de d-l V. Govea din Brasilia.

Art. 2: „Scopul principal al Uniunei Studenţilor latinĭ este de-a propaga ideile de fraternitate şi de solidaritate între popórele de origine latină"; este adoptat fără modificare.

Art. 3: „Orĭ-ce membru al Uniunei Studenţilor latinĭ se angajézĕ a lupta, prin tóte mijlócele, care îi sunt în putinţă, în favórea orĭ cărei cestiunĭ, care ar interesa pe vre-unul din popórele de origine latină"; este adoptat în mijlocul aplauselor entusiaste.

Art. 4: „Orĭ ce student de rassa latină înscris la o facultate séu la vre-o şcólă superióră, orĭ-care ar fi religiunea şi ţéra sa, póte face parte din Uniunea Studenţilor latinĭ cu titlu de membru activ"; este adoptat cu o modificare propusă de d-l Ghica (România).

Art. 5: „Toţĭ aceia, carĭ nefiind studenţĭ ar adera la scopul Uniunei Studenţilor latinĭ, vor fi admişĭ cu titlul de membri aderenţĭ séu onorarĭ"; este adoptat cu modificarea propusă de d-l Zlotescu (România).

In fine după propunerea d-lui preşedinte de onóre Paul Tissier, se votézĕ un al şéselea articol complimentar, astfel conceput: „Statutele fundamentale nu vor puté fi modificate. Organisaţia şi funcţionarea Uniunei studenţilor latinĭ vor fi fixate în articulele regulamentului, care se vor adăoga ulterior acestor statute fundamentale".

Se trece apoi la alegerea unui birou definitiv pe un an.

Membrii biroului fundator: d-nii Corman (Francia), Font (Spania), Palma (America), de Sanctis (Italia), Govea (Portugalia), Negulescu (România), sunt menţinuţĭ în funcţiunile lor cu adăugarea d-lor V. Govea (Brasilia), Dauteroche (Montpellier) şi Montès de Oca (Republica Domenicană). D-l Henri Durand, iniţiatorul Uniunei, preşedinte provisoriu, este aclamat preşedintele *Uniunei studenţilor latinĭ*.

Se decide organisarea secţiunilor în tóte ţĕrile locuite de popóre de origine latină şi rĕmâne înţeles, că se va trimite biroului central spre a apare în „Buletinul", care se va publica în Octomvrie viitor, numele membrilor comitetelor de propagandă, instituite în diferitele ţĕrĭ cu populaţiune latină.

D-l Durand dă cetire unei scrisorĭ dela d-l Marie-Jose-Maduano, prin care acest din urmă, director al ḑiarului „*El Mundo latino*" din Barcelona, ḑiar creat pentru apĕrarea intereselor rassei latine, propune *Uniunei studenţilor latinĭ* sĕ adopte acest ḑiar ca organ oficial. Propunerea este votată cu entusiasm şi se aclamă d-l Maduano, precum şi fundatorii ḑiarului „*El Mundo latino*".

Se dă cetire adreselor de felicitare, carĭ, după propunerea d-lor Tissier, Durand şi Negulescu, se decide a-se trimite acelor, carĭ în ţĕrile latine au luptat întotdéuna cu dragoste pentru ideia latină: d-lor Urechiă, Quintana, de Gubernatis, Roque-Ferrier, Saran d'Allard, Paiva, de Tourtoulon. Apoi după-ce se face un pios omagiu în memoria marilor patrioţĭ Garibaldi şi Emilio Castelar, asistenţii însărcinézĕ pe membrii biroului sĕ trimită fiilor lui Garibaldi şi vĕduvei lui Castelar espresiunea simpatiilor lor.

D-l Persico din Roma, în numele studenţilor italienĭ, propune *Uniunei studenţilor latinĭ* sĕ ţie la Roma, în Septemvrie 1901, primul sĕu congres. In strigătele de mii de orĭ repetate de: *Trăéscă naţiunile latine! Trăéscă Uniunea studenţilor latinĭ*! se despart, plinĭ de speranţe şi de entusiasm, fundatorii *Uniunei studenţilor latinĭ*.

Manifestul Cehilor tinerĭ.

Tóte partidele din Austria fac marĭ pregătirĭ în ajunul viitórelor alegerĭ pentru „Reichsrath". Partida Cehilor tinerĭ este de-o mare agilitate. Comitetul ei esecutiv a dat următorul manifest către popor:

„Către poporul cehic! „Reichsrath"-ul l'au disolvat. Alegĕtorii cehĭ sunt chemaţĭ din nou la urnă, ca în mod hotărît sĕ se declare, décă vréu ca poporul cehic sĕ-şĭ plece capul înaintea unei nedreptăţĭ, cu care ne-au tratat în mod uşuratic, séu décă aprobă ei politica de apĕrare, pe care representantii de până acum ai poporului au inaugurat'o în contra sistemului dominant.

„Monarchia se află într'o *gravă criză constituţională*. In loc ca la operaţiune sĕ se pună tóte îngrijirile pe originea bólei şi în loc ca în acest imperiu sĕ se resolve după dreptate problemele naţionale şi constituţionale, în ajunul alegerilor alegĕtorii sunt avisaţĭ la interesele sociale şi economice, pe care sistemul centralist dominant le-a neglijat aşa de mult. La o provocare de felul acesta alegĕtorii cehĭ nu pot sĕ dea decât unicul rĕspuns: „Nicĭ-odată poporul cehic nu va renunţa la posiţia de sine stătătóre a corónei boeme, care singură póte se-l conducă la înălţarea culturală şi la bunăstare economică". Poporul cehic va aproba prin votul sĕu atitudinea representanţilor sĕi. In înţelesul acesta se porniţĭ, alegĕtorĭ cehĭ, la lupta electorală".

*

In legătură mai amintim, că pe muntele Blanik de lângă Wlaschins s'a ţinut ḑilele trecute o adunare cehică la care au participat peste 10,000 persóne. Unul din oratorii adunării, ḑiaristul *Janca* a ţinut un discurs înflăcărat, în care a ḑis, că a sosit momentul cel mai favorabil pentru eluptarea dreptului public boem, şi — fără ca representantul guvernului sĕ intervină — a esclamat, că Cehii numai atuncĭ vor fi mulţumiţĭ, când se va restabili pe deplin vechiul imperiu al lui Venceslau. Oratorul a fost viu aclamat.

SCIRILE ḐILEI.

6 (19) Septemvrie.

Dotaţiunea clerului. La ministerul de culte, precum anunţă ḑiarele din Budapesta, s'a terminat stabilirea definitivă a congruei preoţilor acatolicĭ. Din vr'o 2 mii şi jumĕtate de acte referitóre la întregirea dotaţiunei parochiale, s'au restituit mai mult de 1000 autorităţilor competente bisericescĭ spre completare. Emendările necesare trebue făcute în grabă, aşa că până la finea anului curent afacerea întregirii venitelor preoţescĭ sĕ fiă resolvată în mod definitiv.

La universitatea din Budapesta înscrierile ordinare s'au terminat cu 15 Septemvrie. S'au înscris în total 4270 ascultătorĭ. Numĕrul mediciniştilor a crescut, înscriindu-se 185 ascultătorĭ noi, faţă de 139 din anul trecut. A scăḑut numĕrul studenţilor la filosofiă cu mai mult de 100. De astă-dată un contingent însemnat la universitate dau şi domnişórele, carĭ s'au înscris la diferite facultăţĭ. Precum se raportézĕ, la facultatea de medicină s'au imatriculat vr'o 18 ascultătóre de anul I, la filosofiă aprópe 70 d-şóre. Sexul femenin e representat cam prin 10% din suma totală a ascultătorilor.

— La *universitatea din Cluşiŭ*, s'au înscris până acum 1200 ascultătorĭ: se aştéptă sĕ se mai înscrie vre-o 100 de inşĭ. In semestrul ultim din anul trecut au fost înscrişĭ 1080.

Opera română. Direcţiunea teatrelor din Bucurescĭ comunică următórele amĕnunte asupra viitórei stagiunĭ de operă: Personalul artistic angajat:

D-rele Antoinetta *Orcossi* şi Onoria *Popovicĭ*, prime soprano-dramatice, Cam. O. *Mihăilescu*, prima soprano-legeră, Augusta *Karbus*, soprano-dramatică, Virginia *Micióra* mezo-soprano.

D-nii Eugenio *Durat*, prim tenor dramatic, I. *Băjenaru*, prim-tenor liric. Al. *Bărcănescu* şi C. *Grigoriu*, tenorĭ, Gino *Ferasi* şi Aurel *Eliade*, primĭ baritonĭ dramaticĭ, D. *Teodorescu*, prim-bas, Gr. *Alexiu* bas. C. *Rădulescu*, bariton, Const. E. *Petrescu*, comprimar.

Corul compus din 50 persóne.

Orchestra compusă din 52 persóne.

Corpul de balet compus din 30 eleve ale şcólei de balet anul II şi III sub conducerea d-lui profesor Thomasso *Paris*.

Prim şef de ochestră şi măestru concertator d-l Pietro *Vallini*.

Direcţiunea şĭ-a mai asigurat concursul preţios al d-lui Gr. *Ventura*, în calitate de sub-director artistic şi director de scenă

Primele opere care se vor representa sunt: *Hughenuoţii*, Petru Rareş, Otello, Africana, Freischütz, etc., etc.

Festivităţile dela Sebeşul săsesc. Comitetul parochial al bisericei române gr. or. din Sebeşul săsesc a distribuit pentru viitórele serbărĭ de-acolo următórea invitare: Inalt Peasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit *Ioan Meţianu*, Dumineca, în 10 (23) Septemvrie a. c., binevoesce a sĕvârşi sfinţirea bisericei gr. or. renovate din Sebeşul-săsesc. Cu actul acesta solemn vor fi împreunate următórele festivităţĭ: Sâmbătă, în 9 (22) Septemvrie, la 11¼ óre a. m. primirea I. P. S. Sale la gara Sebeşului. Dumineca, în 10 (23) Sept. la 9 óre a. m. actul sfinţirei şi s. liturgie în biserica renovată. La 1 óră p. m. banchet festiv la hotelul „La leul de aur“. Participarea la banchet e a-se anunţa până Vinerĭ, în 8 (21) Sept. la amiaḑĭ epitropului Avram David; de cuvertă e a se plăti 5 cor. Dumineca, în 10 (23) Sept. séra, Reuniuna meseriaşilor din Sebeş va da un concert-teatru în sala hotelului „La leul de aur“.

Foc. In comuna Poplaca de lângă Sibiiu a isbucnit alaltăerĭ, Lunĭ, un foc mare, care a prefăcut în cenuşă 30 case împreună cu clădirile din jurul lor. A cădut jertfă şi o copilă de 6 anĭ. Pagubele, spune „Tel. Rom.“, sunt enorme şi cei asiguraţĭ fórte puţinĭ. S'au distins pompierii românĭ din Rĕşinarĭ, carĭ sub conducerea căpitanului lor M. Lungu au localisat focul.

Esamenul de maturitate, pentru corigenţii gimnasiului român din loc se va ţine Sâmbătă în 9 Sept. st. v.

Amnestierĭ în Serbia. Din Belgrad se anunţă, că în 24 Septemvrie, din incidentul ḑilei nascerei reginei Dragina, Regele Alesandru va da amnestiă tuturor condamnaţilor în complotul contra lui Milan, condamnaţĭ, carĭ n'au fost liberaţĭ încă din închisóre. Printre aceştia se află colonelul Nicolicĭ şi advocaţii Jiocovicĭ şi Pavicevicĭ.

Logodnă. Ni-se anunţă, că Dumineca în 16 Sept. n. s'a făcut în comuna Rebrişóra de lângă Năseud logodna d-lui *Dr. Iulian Chitul*, medic în Betlean, cu d-ra *Aurelia Precup*, fiica zelosului preot de acolo Anton Precup.

Parlamentul engles va fi disolvat în 25 Septemvrie. Noul parlament se va întruni la 1 Noemvrie.

Concert. De séra, după cum am anunţat, musica orăşenéscă va concerta la hotel „Europa“ c'un program ales, între carĭ şi următórele puncte: „Hebriden Ouverture“ de Mendelssohn, „Liebestraum“ vals de Rosas, „Foi şi frunḑe“ de Ristits, „Visul unei vienese“ de Wagner, „Vechiŭ şi nou din lumea musicală“ potpuriu de Schreiner, „Im Rosenbusch die Liebe schlief“ cântec de Brandner etc. Inceputul la 8 óre.

Ţipetele şoviniste în contra naţionalităţilor se continuă în foile unguresci. Kossuthistul „Egyetértés“, de esemplu, vine în numĕrul sĕu de aḑĭ cu un articol întitulat „*obrăsnicii panslaviste*“, în care nu se mulţumesce numai cu cele mai cutezate înjurăturĭ, dér începe şi cu amenintărĭ la adresa naţionalităţilor.

„A sosit timpul estrem“, — ḑice — de-a păşi în modul cel mai energic contra naţionalităţilor şi sĕ învĕţăm odată *mores* pe cei ce trăesc pe pământ maghiar, se îngraşă cu pâne maghiară şi totuşĭ năpădesc în modul cel mai infern în contra maghiarimei. Marea paciinţă, ce am arătat până acum (sic!) n'a putut nasce alt-ceva, decât încurajarea naţionalităţilor carĭ au devenit tot mai cutezătóre“. Spune după acésta, că după Braşov un alt „cuib german“ s'a ridicat asupra lor şi acesta este *Biserica albă*, care în adunarea representanţei a hotărît şi el, ca numele oraşului sĕ fiă „*Weiss Kirchen*“ şi nu Fehértemplom. Acésta-l face pe „Egyetertes“ sĕ se sparie, că s'au unit Şvabii cu Saşii şi au început o luptă comună în contra Ungurilor. Se plânge, că foile naţionale pangermane se sporesc şi pe când unele agită numai printre şire, pe atuncĭ în Chichinda, Biserica-Albă, Verşeţ şi în alte oraşe mai micĭ luptă pe faţă în contra limbei unguresci. In tinerime nu găsesce nicĭ o bucuriă, căcĭ tinerĭ Şvabĭ îşĭ urméză cursul universitar în Viena, Graz, Agram şi acolo se cresc ca agitatorĭ. Pot foile unguresci sĕ urle cât vor vré, căcĭ cu cât vor fi mai vehemente nisuinţele de maghiarisare, cu atât va trebui sĕ se deştepte şi în Şvabĭ resistenţa în contra maghiarisătorilor.

Un deficit de 1,600,000 coróne.

(Esposiţia ungară din Paris.)

Fóia unguréscă „*Honi Ipar*“ aduce următórea descoperire sensaţională:

„Din sorginte vrednică de încredere aflăm, că *cheltuelile cu participarea nóstră la esposiţia universală din Paris au întrecut cu cel puţin 1,600,000 coróne preliminariul.* O parte însemnată din suma acésta o constitue cheltuelile *representaţionale*. Pentru acoperirea deficitului, guvernul se îngrijesce prin credit suplementar. Proiectul referitor la acésta se va depune în curênd pe biroul camerei.

„Departe stă de noi, de a ne dimite în critica stării de deficit. Ne mărginim numai la două observărĭ. *Comisariatul guv. maghiar a avut cu mult mai multĭ membrii, decât cel german, séu englez*, pe când natural esposiţia maghiară a fost mult mai mică, decât cea germană séu englesă. Acest personal a consumat sume considerabile. A doua observare este, că deficitul ar fi fost mult mai mare, décă, *în contra legii*, nu li s'ar fi cerut esposanţilor plata a tot felul de cheltuelĭ.

„Când parlamentul ungar a votat 3 milióne cor. pentru participarea la esposiţiă, intenţiunea legii era, ca esposanţii sĕ fiă scutiţĭ de orĭ ce fel de cheltuelĭ şi din cele trei milióne statul sĕ acopere tot felul de cheltuelĭ privitóre la obiectele espuse. Cu tóte acestea comisariatul a pretins dela esposanţĭ jertfe însemnate sub titlurĭ oficial“....

Décă aşa este — şi nu ne îndoim că aşa va fi — atuncĭ minunate treburĭ au făcut domnii la esposiţia din Paris: *deficit* şi ér deficit, pe care-l vor acoperi tot bieţii contribuabilĭ din pungile lor, căcĭ la ce sunt bunĭ aceştia, décă nu a plăti, cheltuelile ce le fac cei cu părăḑile prin strĕinătate.

Situaţia în China.

De când cu propunerea Rusiei ḑilnic se vorbesce despre tratărĭ de pace între China şi marile puterĭ. Acum se anunţă, că ambasadorii puterilor în Peking au declarat, că ei nu pot sĕ negocieze singur numai cu prinţul chines *Cing*, fiind-că n'au în privinţa acésta împuternicire. *Li-Hung-Ciang* cu care ar negocia ambasadorii, n'a sosit încă la Peking. El se află tot în Shanghai şi se ḑice, că pricina acestei întârḑierĭ ar fi, că admiralul engles Seymour a protestat contra călĕtoriei lui în Peking pe un vapor rusesc, ér încercarea de a face acest drum pe-o corabiă americană nu i a succes, fiind-că comandantul american a refusat sĕ-i împlinéscă dorinţa.

Intr'aceea din Peking sosesce scirea, că deja la 11 l. c. ambasada rusésca a fost provocată sĕ părăséscă capitala şi sĕ se încépă retragerea succesivă a trupelor rusesci din Peking. Se afirmă chiar, că până acum 5 regimente rusesci au părăsit Pekingul, dintre carĭ 3 au fost trimise în Mandsuria, fiind-că acolo situaţia a început sĕ devină érăşĭ primejdiósă. Cu tóte aceste vor rĕmâné în Peking 8000 Ruşĭ.

Esemplul Rusiei îl va urma Japonia, care dintre 22,000 soldaţĭ câţĭ îi are în Peking, va retrage 15,000, ducêndu-i în Tien-Cin séu Taku, ca reservă. Se póte că şi celelalte puterĭ vor face acésta, deşi directorul suprem al vămurilor Sir Robert Hart şĭ-a esprimat îngrijirile sale şi a declarat ambasadorilor, că Chinesii vĕḑênd retragerea aliaţilor, se vor rescula din nou.

După tóte semnele, Chinesii n'au renunţat încă la luptă. Boxerii încep sĕ se misce din nou nu numai între Peking şi Tien-Cin, ci şi în interiorul imperiului. Scirile din urmă spun, că cetele Boxerilor se înmulţesc repede mai ales în Mandsuria. Ba o telegramă din Londra anunţă chiar, că Chinesii au respins atacul aliaţilor îndreptat în contra întăriturilor dela Lutaj şi Ruşii au avut pierderĭ însemnate în lupta acésta.

Aşa stă, în scurt ḑis, situaţia încurcată din China.

1300 anĭ de închisóre.

Din *Roma* se scrie, că ḑilele acestea se va termina colosalul proces, care duréză în Falmi (Calabria) de 6 sĕptĕmânĭ contra societăţii de criminalĭ „Picciotteria“. Numĕrul inculpaţilor este de 248, lor li-se reproşéză furturĭ, escrocherii, omorurĭ, sperjuriĭ, împotrivirĭ contra organelor statului ş. a.

„Picciotteria“ calabrică este o rĕmăşiţă a bandei neapolitane „Camora“ şi a celei siciliane „Mafia“, şi carĭ prosperă de 15 anĭ. Descoperirea marei societăţĭ de tâlharĭ se datoresce unei întêmplărĭ tragice. Doi din membrii ei fură ucişi, pentru-că au călcat prescripţiunile statutelor asociaţiunei secrete şi banda aruncă tótă vina asupra unui alt membru, care da bănuelĭ. Acest nevinovat fù condamnat la închisóre pe viaţă şi din rĕsbunare denunţă autorităţilor un numĕr mare de crime.

Din causa numĕroşilor inculpaţĭ şi martorĭ, procesul duréză de pe la jumĕtatea lui Iulie. S'a stabilit, că şeful bandei este inculpatul *Carmine Ricevuto*. Numai numele acestuia însufla sĕrmanilor ţĕranĭ din Calabria frică şi spaimă şi tot ce se cerea în numele sĕu, se da de îndată. El lua vitele ţĕranilor, schimba după capriciu vitele bĕtrâne cu altele tinere, şi da „supuşilor sĕi ordin sĕ fure tot ce le vine înainte, „Carmine voesce“ — era destul a se ḑice atât, şi totul mergea strună. Când trecea el printr'un sat, losinca locuitorilor era: Inchinaţi-vĕ, „Regele vine“! Pe membrii bandei secrete el îi aduna nóptea cu cimpoiul şi când vre-unul din ómenii sĕi era întrebat, unde merge, rĕspundea: la Ricevuto spre a căuta o capră dispărută.

La 1 a lunei c. procurorul terminà acusaţia sa şi cerù tribunalului pedépsă de câte cincĭ anĭ închisóre pentru fie-care dintre membrii bandei, ér pentru şefĭ câte 8 anĭ reclusiune, agravată prin perderea drepturilor de cetăţeniă, pe trei anĭ, supraveghiere poliţienéscă, etc.

In total, procurorul cerù 1300 anĭ închisóre şi 800 anĭ perderea drepturilor cetăţenescĭ. Faţă de aceste pedepse majoritatea inculpaţilor rĕmaseră indiferenţĭ, unii rîdeau chiar, şi numai fórte puţinĭ dintrênşii erau trişţĭ şi plângeau.

Avis.

Participanţilor la congresul învĕţătorilor din diecesa Caransebeşului li-se anunţă spre orientare următórele:

1) Pentru înlesnirea încortelărilor, óspeţii sunt rugaţĭ a sosi la Oraviţa încât se póte Sâmbătă la 16/29 a curentei cu trenul de 11 óre a. m.

2) Participanţii sunt rugaţĭ şi pe acéstă cale, a-se anunţa din bună vreme cel mult până la 28 curent (nou), la banchet, escursie la Anina etc. şi cortel gratuit. Anunţările trecute peste acest termin *nu se mai pot* lua în considerare.

3) La concertul şi petrecerea de dans Onor. public român este rugat a nu mai reflecta la învitărĭ speciale. Programul acestor petrecerĭ se va publica prin ḑiare şi se va distribui şi séra la cassă.

4) Informaţiunĭ speciale se dau şi la biroul permanent instituit de comitetul arangiator în localul şcólei române din Oraviţa-mont. Sâmbătă în ḑiua sosirii, dela órele 8 dim. până la 8 séra.

ULTIME SCIRI.

Odessa, 18 Septemvrie. Ḑiarul „Novosti“ publică un interview cu consulul general român din Odessa. Acesta sĕ fi ḑis, că aştéptă în fie-care moment, ca agentul român dela Sofia sĕ fiă rechemat, deóre-ce situaţiunea i-se pare fórte gravă. După el tótă speranţa ar fi acuma în presiunea, ce o vor face puterile centrale asupra Bulgariei, ca sĕ se astîmperé.

(E greu de credut, ca amintitul consul sĕ se fi esprimat astfel. — Red.)

Diverse.

Cât este de lung pasul? Acéstă întrebare fù discutată mai deunăḑĭ de tribunalele din Berlin. Vênḑĕtorul unei prăvălii se obligă a plăti o sumă óre-care de banĭ ca amendă, décă el după vênḑare, va deschide o altă prăvăliă în apropiere de 1000 paşĭ de prăvălia vêndută. Cumpărătorul prăvăliei vechĭ pîrî pe vênḑĕtor cerênd a-i plăti suma convenită ca pedépsă, pentru-că prăvălia, ce a deschis, cade în sfera intereselor sale. Tribunalul berlines Sect. I. respinse pîra cumpărătorului pe motiv, că *pasul* nefiind o mĕsură de lungime recunoscută de lege, lungimea mediă de 65 centrimetri a pasului omului trebue considerată ca mĕsură normală şi astfel dete causă de drept pîrîtului, deóre-ce socotind pasul de 65 centimetri, prăvălia ce a deschis cade la o depărtare mai mare de 1000 păşĭ de cea veche. Cumpărătorul nemulţumit de acésta sentinţă făcù apel şi curtea de apel casă sentinţa pe basa regulamentului militar, care preciséză lungimea pasului la 80 centimetri, încât acéstă mĕsură trebue considerată ca legală şi în practică de către autorităţile administrative

---

Literatură.

Din „***Istoria legii nouĕ***“, valorósa scriere a d-lui canonic din Blaşiŭ *Dr. Victor Szmigelski*, au apărut în Tipografia Seminariului archidiecesan din Blaşiŭ ambele tomurĭ. *Tomul I* tractéză *Tinereţele lui Isus* şi *Isus ca profet*. Partea întâiŭ începe cu „Ḑilele lui Irod“, apoi „originea, pruncia şi logodirea Mariei“, „Prevestirea nascerei Inainte mergĕtorului“; „Buna vestire“ „Nascerea Inainte mergĕtorului“ etc. etc.—In partea a doua se află următórele capitole principale: „Dela începutul activităţii publice a lui Isus până la sĕrbătórea cea dintâiŭ a Pascilor“; „Dela cea dintâiŭ până la a doua sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a doua până la a treia sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a treia până la a patra sĕrbătóre a Pascilor“. — *Tomul II* e împărţit în următórele 6 părţĭ: „Cina cea de Taină“; „Testamentul lui Mesia“; „Getsemani“; „Osândirea lui Isus“; „Calea Crucii“ şi „Golgotha“, fiind fie-care parte împărţită în numeroşĭ paragrafĭ. Opul are format mare; tomul I conţine 400 pag. şi costă 2 fl. (pentru România 4 lei 40 b.), ér tom II 320 pag. şi costă 1 fl. 70 cr. (porto câte 10 cr. de fiă-care tom; e recomandabil a se adauge încă 10 cr. pentru recomandare.) Acest op, bine scris, într'o limbă plăcută şi uşóră, este o adevĕrată podóbă pentru literatura nóstră bisericéscă şi e de valóre nepeţuită nu numai pentru cler, ci pentru toţĭ bărbaţii iubitorĭ de sciinţă şi pe lângă aceea, mai e şi fórte eftin în asĕmĕnare cu mărimea. — Se póte procura şi dela Tipografia „*A. Mureşianu*“, Braşov.

*

Noţiunĭ de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ şi 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, şi aşa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, raţă, ba merge chiar până la ouă arătând şi acest-a cum se păstréză, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă şi fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România şi e aprobat de ministeriul român al cultelor şi instrucţiunei publice pentru şcólele şi pentru bibliotecile poporale. Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu“ cu 2 cor. (plus 10 banĭ porto.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov.

se pot procura următórele cărţi:

Scrieri istorice.

Memorii din 1849—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei coróne de oţel", *G. Coşbuc.* In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Preţ. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Rĕsboiul pentru neatĕrnae, de *George Coşbuc*", o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă şi atrăgĕtóre, dér tot-odată şi cea mai eftină între cărţile românescĭ, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8⁰ de *283 pagine* numai 50 cr. (porto 55 cr.).

Istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar. Partea I şi II, fiăcarei parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan.* Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Ţéra nóstră". Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miadă-di şi valea Murĕşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul in sat şi la óste" Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

„Reflexiunĭ fugitive" la cap. I din cartea lui Dr. Rethi Laszlo întitulat „Azs olah nyelv és nemzet megalakulàsa", ăcrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Scrieri economice.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** séu **cultura generală şi specială a vitelor**, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucurescĭ. „*Zootechnia*" este partea a treia din „*Manual de agricultură*" al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române; ea cuprinde *779 pag. format mare 4⁰*, cu 225 figurĭ şi costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

PARTEA I. a Manualului: **Agrologia** séu **„Agricultura generală"** 524 pag. Preţul à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. **„Fitotechnia"** séu **„cultura specială a plantelor"** cu 611 pag. şi 202 figurĭ. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„Cartea Plugarilor" séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor" etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* Form. 8⁰ 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto).

„Stupăritul", întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor sătenĭ de Romul *Simu.* Cu mai multe ilustraţiunĭ în text. Editura Reuniunei române de agricultură din comit. Sibiiului. Preţul francat 40 cr.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinurĭ din póme, de *Gr. Halip.* prof. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicaţii şi învĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin şi must din felurite póme; cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Preţul 20, (cu poşta 23 cr.)

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeinssen. *Ediţiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă 80 cr. (+ porto 10).

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%.	115.—
Renta de coróne ung. 4%. . . .	90.60
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	120.30
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	98.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.15
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.—
Impr. ung. cu premii	162.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	142.75
Renta de argint austr.	97.45
Renta de hârtie austr.	97.15
Renta de aur austr.	116.40
Losurĭ din 1860.	131.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.14
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	676.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	660.50
Napoleondorĭ	19.31
Mărcĭ imperiale	118.32½
London vista.	242.02½
Paris vista	96.20
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.80
Note italiene	90.20

Cursul pieţei Braşov.

Din 19 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.08	Vênd.	19.12
Argint român.	Cump. 18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.26	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd.	101.—

Nr. 9246—1900.

Publicare de ofert!

Representanţa orăşenéscă a luat hotărîrea a nu mai susţiné ca móră obiectul ce-i aparţine ca proprietate şi se află în suburbiul Scheiŭ suo Nr. casei 679 (Podu Creţului Nr. casei 103), ci a-l da pe mai mulţi anĭ — décă se va puté — în arendă spre înfiinţarea altei întreprinderĭ industriale.

Amatorii de acest obiect sunt decĭ poftiţĭ a presenta ofertele lor la subscrisul Magistrat până Marţĭ în 23 Octomvrie a. c.

Braşov, în 11 Sept. 1900.

6014,1—3 *Magistratul orăşenesc.*

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.